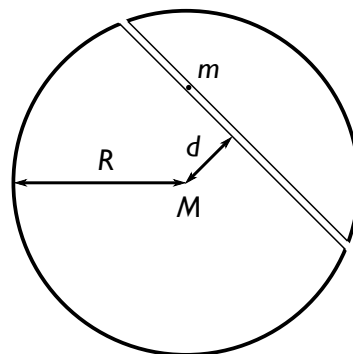

2. ZH (2014. december 12.)

Mechanika, emelt szint, 2014/15, péntek, 10:15-11:45, -1.62

1. Egy orosz milliárdos úgy döntött, hogy valóra váltja gyermekkora óta dédelgetett álmát, és fúr egy egyenes alagutat a Föld (sugara R , tömege M) belsejébe (Moszkva és New York közé), amiben egy vonat (tömege m) fog közlekedni. Az alagút a Föld közép-pontját d távolságra közelíti meg.

- Hol lesz(nek) a vonat egyensúlyi helyzete(i) az alagútban?
- Mekkora lesz a szerelvény egyensúly körüli kicsi rezgéseinek a frekvenciája? Becsüld meg a kapott eredmény számszerű értékét.

(12,5 pont)

Emlékeztető: Egy M tömegű, R sugarú egyenletes sűrűségű gömb körül a potenciális energia egy m tömegű próbatest esetén:

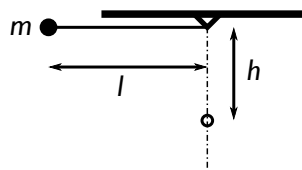
$$\Phi(r) = \begin{cases} -\gamma \frac{Mm(3R^2 - r^2)}{2R^3}, & \text{ha } r \leq R \\ -\gamma \frac{Mm}{r}, & \text{ha } r > R \end{cases}$$

2. Béla (tömege M) a vízben úszó gumicsónakból kidobja kislányát, Annát (tömege m). Az alábbi feltételezéseket tesszük:

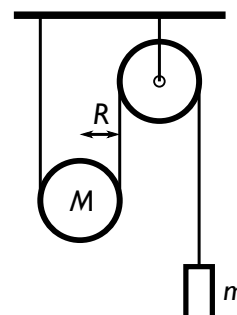
- Tekintsük Bélát, Annát és a csónakot pontszerűnek.
- A víz nem fejt ki ellenállást a csónakra.
- A csónak tömege zérus és kezdetben áll.
- Béla a földön állva h magasra tudja feldobni Annát, és feltesszük, hogy a csónakból történő dobás esetén ugyanannyi munkát tud végezni.
- A csónak az eldobáskor nem billen meg (azaz csónak helyett tekinthetünk volna pl. kiskocsit is).

Mi a lehető legmesszebbi pont az eldobás helyétől, ahová Béla el tudja Annát dobni? Milyen messze tudná bedobni Annát a vízbe a partról? (12,5 pont)

3. Egy m tömegű, l fonalhosszúságú matematikai ingát vízszintes kezdőhelyzetből engedünk el. A függőleges ponttól milyen h távolságban helyezzük el az ábrán látható pontszerű akadályt ahhoz, hogy a megakadó inga egy teljes kört írjon le? Milyen erősnek válasszuk a kötelet, hogy ne szakadjon el? (12,5 pont)

4. Az ábrán látható rendszerben a felső csiga ideális (tömege zérus, súrlódás ne lép fel), míg az alsó tömege M és sugara R , és azon a kötélen nem csúszik meg. Hogyan fog mozogni az m tömegű test miután a rendszert magára hagyjuk? (12,5 pont)

Emlékeztető: M tömegű, R sugarú henger tehetetlenségi nyomatéka a szimmetriatengelyére vonatkoztatva $\Theta = MR^2/2$.

A dolgozathoz semmilyen segédeszköz nem használható. A megírásra 90 perc áll rendelkezésre.